

IS DEMOTIE EEN VROUWENKWESTIE?

Dr. Tanja Verheyen

Auteur "Demotie werkt" en co-auteur

"Remotie. Een stap terug is een stap vooruit"

Ik krijg vaak de vraag: "Is demotie niet iets typisch voor vrouwen? Een man kiest daar toch niet vrijwillig voor?" "Hoezo?", vraag ik dan. "Waar komt deze vraag vandaan?" Vooraleer hierop in te gaan, leg ik even uit wat demotie eigenlijk is. Demotie is een stap terugzetten in je carrière. Concreet betekent dat een functieverlaging: je zet figuurlijk een stap lager op de carrière ladder, meestal uitgedrukt door een andere functietitel. Zo'n functieverlaging kan al dan niet gepaard gaan met een autoriteitsverlaging. Autoriteit wordt onder andere uitgedrukt door het al dan niet aansturen van mensen en het al dan niet beheren van budget. De inhoud van je job wordt vaak ook lichter: minder taken, minder verantwoordelijkheid, wat dikwijls resulteert in een lager loon. En om het rijtje compleet te maken, gaat demotie meestal gepaard met statusverlies. Demotie komt voor bij arbeiders, bedienden en management, mannen en vrouwen, oud en jong.

Is minder écht minder?

Je merkt het: demotie gaat over minder, lager en verlies. Niet meteen iets om vrolijk van te worden, zou je denken. Meer nog, als je demotie tegenover promotie zet, wordt die trap lager vaak gepercipieerd als een mislukking. Daar wil toch niemand mee geassocieerd worden? Nou ja.

Demotie houdt heel veel opportuniteiten in: zo krijg je opnieuw zin in je job wanneer je voelt dat je, op een trapje lager, niet meer op de toppen van je tenen moet staan om je job aan te kunnen. Of

je krijgt gezin en carrière vlotter in evenwicht. Je combineert die job makkelijker met bijstuderen of je kan langer doorwerken. En dan heb ik het nog niet gehad over re-integratie na een burn-out. Allemaal gegronde redenen om voor demotie te kiezen. Daarnaast heeft demotie ook heel wat voordelen: meer goesting, meer zingeving, nieuwe uitdagingen, nieuwe collega's. Ook als werkgever heb je toch liever iemand die met plezier aan het werk is dan iemand die niet meer optimaal produceert?

Machocultuur

Het idee dat demotie eerder iets voor vrouwen is, komt, denk ik, vanuit het klassieke model waarin de man de kostwinner is en het idee dat we in een meer mannelijk georiënteerde wereld leven. Als mannen de kostwinner zijn van een gezin, kan een stapje terugzetten met loonverlies een zware dobber zijn. In dit model zou je verwachten dat vrouwen makkelijker kiezen voor dat stapje terug in functie van de kinderen. Maar dat model is niet meer van deze tijd en dus gaan die veronderstellingen niet op. Meer nog, in mijn eigen onderzoek naar het aantal demoties in België heb ik geen verschil gevonden tussen mannen en vrouwen. Alleen bij het aantal autoriteitsdemoties, één op vijf people managers wordt gedemoveerd van het ene jaar op het andere. En dat overkomt vrouwen meer dan mannen. Blijkbaar staan vrouwen makkelijker hun titel van leidinggevende af en dat is spijtig, zeker als je weet dat ze ook nog altijd minder snel een leiderschapsrol opnemen.

"De realiteit toont geen verschillen in demotieaantallen tussen mannen en vrouwen"

Vlaanderen heeft een eerder masculien georiënteerde cultuur waar uiterlijke kenmerken van succes belangrijk zijn: een mooie, liefst grote auto, een mooi huis, een mooie titel op je naamkaartje. Wanneer iemand in deze cultuur wordt gedemoveerd, lees: een kleinere of geen auto, een functietitel waar het woord "manager" net is afgevallen en daarbij horend statusverlies, dan is dat niet min om te verwerken. En ook al heb je voor jezelf uitgemaakt dat al die uiterlijke kenmerken niet zo belangrijk zijn, heb je vrede met je demotie, dan nog mag je de druk van buitenaf niet onderschatten. Dat betekent concreet dat je omgeving je zal aanspreken: "Dat ga je toch niet doen zeker? Oei, een kleinere auto? Niet meer populair op het werk?" Het idee leeft dat mannen hier gevoeliger voor zijn dan vrouwen en dus minder snel voor een (vrijwillige) demotie zullen kiezen. Maar de realiteit toont geen verschillen in demotieaantallen tussen mannen en vrouwen. Meer nog: er zijn ook vrouwen die kicken op die uiterlijke kenmerken.

Demotie gaat, mijns inziens, gewoon over gezond verstand: in welke rol voel ik mij het beste en kan ik mijn talenten ten volle ontwikkelen, los van titels, aantal ramen in mijn bureau of grootte van mijn bedrijfswagen? Ik raad trouwens altijd aan om vooraf je huiswerk te maken. Dat betekent, vooraleer je om demotie vraagt, ga eens na of demotie in jouw organisatie effectief mét loonverlies gepaard gaat. En als dat het geval is, over hoeveel spreken we dan? Eenmaal je dat weet, ga dan eens na hoe dat loonverlies zich verhoudt tot de voordelen die een demotie je ervoor in de plaats geeft. Op die manier kan je een onderbouwde beslissing nemen over die stap terug. Los van of je nu een man of een vrouw bent.

Meer informatie op:
www.demotiewerkt.be